

2011 – 09

FYSIATRIA

Vastuhenkilö: Dos. Mats Grönblad
KLL/Fysiatrian yksikkö, Haartmaninkatu 4,
PL 340, 00029 HUS
Puh. (09) 471 72500, mats.gronblad@hus.fi

Tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita: alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta ja sovellutustaidot keskeisissä taudeissa, vammoissa ja toimintakyöngelmissä, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (4 v 3 kk)

Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi jollain seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta. Muuta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua (2 - 2 v 6 kk) voidaan hyväksyä palvelusta muissa koulutuspaikoissa joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Hallittavat osa-alueet

a)

- neuromuskulaarisen ja muskuloskeletaalisen järjestelmän, hengityksen ja verenkiertoelimistön anatomia ja toiminta sekä harjoituksen sekä muun kuormituksen, myös iän, vaikutus näihin, perusteena toimintakyvyn arvioinneille ja yksilöllisen harjoitusohjelman laatimiselle
- kliinisen biomekaniikan, liikuntafysiologian, motorisen kontrollin ja terapeuttisen harjoittelun perusteet ja soveltaminen
- psykososiaalisten tekijöiden vaikutus kuntoutusmotivaatioon
- työ- ja kotiympäristön yhteys toimintakykyyn
- diagnostisten erityistutkimusten (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG jne.) käyttö
- lääkärin kliinistä toimintakyvyn arviointia täydentävien menetelmien käyttö ja tulosten tulkinta
- fysiatriaan liittyvä vammaisteknologia

b)

- TULES -poliklinikan toiminta

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu erityisesti TULE -sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakyöngelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumausten ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen spesifisiin ja eräiden erityisryhmiin (esim. urheilijat, muusikot, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuvilta osin.

c)

- Kuntoutus

Lisäksi fysiatrian alaan kuuluu vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, moniammatillisten kuntoutustyöryhmien ohjaaminen, oikein ajoitettu kuntoutuksen käynnistäminen, kuntoutusprosessin koordinointi ja toimiminen erikoissairaalan

kuntoutusosaston tai kuntoutuslaitoksen kuntoutustiimin johtajana ja vammautuneen pitkäaikaisseuranta (life-time care). Tällaisia kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia ja vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisesti selviämisen ongelmat.

d)

- Muuta

Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalalan osalta, fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia halutessa myös eurooppalainen (European Board of Physical Medicine and Rehabilitation) diplomi.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60 tuntia)

Osallistumista ulkomaisiin kongresseihin pidetään suositeltavana.

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikalta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät tapaamisista ohjaajien kanssa, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kuuluva hallinnollinen koulutus. Koulutukseen kuuluvat myös kirjallisen esityksen opetus, harjoitus ja hyväksytyt suoritus.

Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisalaille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä vähintään kaksi erikoisalakohtaista lähiopetuspäivää (tai 4 iltapäivää) (yht. 10 op), itsenäisten kehittymistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittymistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--	-------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja <http://blogs.helsinki.fi/lahijohajakoulutus>.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelman alussa jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoiveita. Anotaan ja solmitaan yksilöllisiä koulutussopimuksia muiden koulutuspaikkojen kanssa ja nimetään kouluttajia ja henkilökohtaisia ohjaajia koulutuspaikkakohtaisesti. Ulkopuolisissa koulutussopimuksissa määritellään koulutuksen tavoitteet ja arviointimenetelmät.

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen seuraamis-/kirjaamismenetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat:

1. Braddom RL (Ed.): Physical medicine & rehabilitation (Saunders)

Voidaan myös suositella:

2. Adams M, Bogduk N, Burton K & Dolan P (Eds.): The biomechanics of back pain (Churchill Livingstone Elsevier)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation
2. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation
3. Clinical Rehabilitation
4. Physical Therapy
5. Journal of Rehabilitation Medicine
6. Spine (fysiatriaan liittyvin osin)
7. Pain (fysiatriaan liittyvin osin)
8. Physical Medicine and Rehabilitation

Fysiatrian Käypä Hoito-suositukset (Duodecim)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvien osien

2007-9

FYSIATRIA

Vastuhenkilö: Dos. Mats Grönblad
KLL/Fysiatrian yksikkö, Haartmaninkatu 4,
PL 340, 00029 HUS
Puh. (09) 471 72500, mats.gronblad@hus.fi

Tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita: alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta ja sovellutustaidot keskeisissä taudeissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (4 v 3 kk)

Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi jollain seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta. Muuta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua (2 - 2 v 6 kk) voidaan hyväksyä palvelusta muissa koulutuspaikoissa joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Hallittavat osa-alueet

a)

- neuromuskulaarisen ja muskuloskeletaalisen järjestelmän, hengityksen ja verenkiertoelimistön anatomia ja toiminta sekä harjoituksen sekä muun kuormituksen, myös iän, vaikutus näihin, perusteena toimintakyvyn arvioinnille ja yksilöllisen harjoitusohjelman laatimiselle
- kliinisen biomekaniikan, liikuntafysiologian, motorisen kontrollin ja terapeuttisen harjoittelun perusteet ja soveltaminen
- psykososiaalisten tekijöiden vaikutus kuntoutusmotivaatioon
- työ- ja kotiympäristön yhteys toimintakykyyn
- diagnostisten erityistutkimusten (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG jne.) käyttö
- lääkärin kliinistä toimintakyvyn arviointia täydentävien menetelmien käyttö ja tulosten tulkinta
- fysiatriaan liittyvä vammaisteknologia

b)

- TULES -poliklinikan toiminta

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu erityisesti TULE -sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakykyongelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumojen ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen spesifisiin ja eräiden erityisryhmiin (esim. urheilijat, muusikot, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuvilta osin.

c)

- Kuntoutus

Lisäksi fysiatrian alaan kuuluu vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, moniammatillisten kuntoutustyöryhmien ohjaaminen, oikein ajoitettu kuntoutuksen käynnistäminen, kuntoutusprosessin koordinointi ja toimiminen erikoissairaalan kuntoutusosaston tai kuntoutuslaitoksen kuntoutustiimin johtajana ja vammautuneen pitkäaikaissuranta (life-time care). Tällaisia kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia ja vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisesti selviämisen ongelmat.

d)

- Muuta

Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalan osalta, fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia myös eurooppalainen (European Board of Physical Medicine and Rehabilitation) diplomi.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Osallistumista ulkomaisiin kongresseihin pidetään suositeltavana. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelman alussa jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoiveita. Anotaan ja solmitaan yksilöllisiä koulutussopimuksia muiden koulutuspaikkojen kanssa ja nimetään kouluttajia ja henkilökohtaisia ohjaajia koulutuspaikkakohtaisesti. Ulkopuolisissa koulutussopimuksissa määritellään koulutuksen tavoitteet ja arviointimenetelmät.

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset

koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen seuraamis-/kirjaamisen menetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Braddom R.L. (Ed.): Physical medicine & rehabilitation (Saunders; European Board Physical Rehabilitation Medicine tenttivaatimuksena)

tai

Ruskin A.P. (Ed.): Current therapy in psychiatry: physical medicine and rehabilitation (Saunders)

2. Adams M., Bogduk N., Burton K. & Dolan P. (Eds.): The biomechanics of back pain (Churchill Livingstone Elsevier)

Voidaan myös suositella:

3. Goodgold J. (Ed.): Rehabilitation medicine (Mosby)

4. DeLisa J.A. & Gans B.M. (Eds.): Rehabilitation medicine. Principles and practice (Lippincott)

5. Leek J.C., Gershwin M.E. & Fowler W.J. (Eds): Principles of physical medicine and rehabilitation in the musculoskeletal diseases (Grune & Stratton)

Suosittelaa myös: Fysiatrian eurooppalainen White Book: www.europamedicophysica.org

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation

2. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation

3. Clinical Rehabilitation

4. Physical Therapy

5. Journal of Rehabilitation Medicine

6. Spine (fysiatriaan liittyvin osin)

7. Pain (fysiatriaan liittyvin osin)

Fysiatrian Käypä Hoito -suositukset (Duodecim)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2005-7

FYSIATRIA

Vastuuhenkilö: Dos. Mats Grönblad

KLL/Fysiatrian yksikkö, Haartmaninkatu 4,

PL 340, 00029 HUS

Puh. (09) 471 72500, mats.gronblad@hus.fi

Tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita: alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta ja sovellutustaidot keskeisissä taudeissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (4 v 3 kk)

Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi jollain seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja

traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta. Muuta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua (2 - 2 v 6 kk) voidaan hyväksyä palvelusta muissa koulutuspaikoissa joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Hallittavat osa-alueet

a)

- neuromuskulaarisen ja muskuloskeletaalisen järjestelmän, hengityksen ja verenkiertoelimistön anatomia ja toiminta sekä harjoituksen sekä muun kuormituksen, myös iän, vaikutus näihin, perusteena toimintakyvyn arvioinneille ja yksilöllisen harjoitusohjelman laatimiselle
- kliinisen biomekaniikan, liikuntafysiologian, motorisen kontrollin ja terapeuttisen harjoittelun perusteet ja soveltaminen
- psykososiaalisten tekijöiden vaikutus kuntoutusmotivaatioon
- työ- ja kotiympäristön yhteys toimintakykyyn
- diagnostisten erityistutkimusten (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG jne.) käyttö
- lääkärin kliinistä toimintakyvyn arviointia täydentävien menetelmien käyttö ja tulosten tulkinta
- fysiatriaan liittyvä vammaisteknologia

b)

-TULES -poliklinikan toiminta

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu erityisesti TULE -sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakykyongelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumojen ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen spesifisiin ja eräiden erityisryhmiin (esim. urheilijat, musikit, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuvilta osin.

c)

- Kuntoutus

Lisäksi fysiatrian alaan kuuluu vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, moniammatillisten kuntoutustyöryhmien ohjaaminen, oikein ajoitettu kuntoutuksen käynnistäminen, kuntoutusprosessin koordinointi ja toimiminen erikoissairaalan kuntoutusosaston tai kuntoutuslaitoksen kuntoutustiimin johtajana ja vammautuneen pitkäaikaiseuranta (life-time care). Tällaisia kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia ja vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisesti selviämisen ongelmat.

d)

- Muuta

Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalan osalta, fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia halutessa myös eurooppalainen (European Board of Physical Medicine and Rehabilitation) diplomi.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Osallistumista ulkomaisiin kongresseihin pidetään suositeltavana. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelman alussa jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoitteita. Anotaan ja solmitaan yksilöllisiä koulutussopimuksia muiden

koulutuspaikkojen kanssa ja nimetään kouluttajia ja henkilökohtaisia ohjaajia koulutuspaikkakohtaisesti. Ulkopuolisissa koulutussovitimuksissa määritellään koulutuksen tavoitteet ja arviointimenetelmät.

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearviointin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen seuraamis-/kirjaamisen menetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Braddom R.L. (Ed.): Physical medicine & rehabilitation (Saunders; European Board Physical Rehabilitation Medicine tenttivaatimuksena)
2. Ruskin A.P. (Ed.): Current therapy in physiatry: physical medicine and rehabilitation (Saunders)
3. Adams M., Bogduk N., Burton K. & Dolan P. (Eds.): The biomechanics of back pain (Churchill Livingstone Elsevier)

Voidaan myös suositella:

4. Goodgold J. (Ed.): Rehabilitation medicine (Mosby)
5. DeLisa J.A. & Gans B.M. (Eds.): Rehabilitation medicine. Principles and practice (Lippincott)
6. Leek J.C., Gershwin M.E. & Fowler W.J. (Eds): Principles of physical medicine and rehabilitation in the musculoskeletal diseases (Grune & Stratton)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation
2. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation
3. Clinical Rehabilitation
4. Physical Therapy
5. Journal of Rehabilitation Medicine
6. Spine (fysiatriaan liittyvin osin)
7. Pain (fysiatriaan liittyvin osin)
8. Clinical Journal of Pain (fysiatriaan liittyvin osin)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2003-5

FYSIATRIA

Vastuuhenkilö:Dos. Mats Grönblad

KLL/Fysiatrian yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS

Puh. 471 72500, mats.gronblad@hus.fi

Tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita: alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta ja sovellutustaidot keskeisissä taudeissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka

on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (4 v 3 kk)

Koulutuksesta 3 kuukautta suositellaan suoritettavaksi jollain seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta. Muuta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua (2-2 v 6 kk) voidaan hyväksyä palvelusta muissa koulutuspaikoissa joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Hallittavat osa-alueet

a)

- neuromuskulaarisen ja muskuloskeletaalisen järjestelmän, hengityksen ja verenkiertoelimistön anatomia ja toiminta sekä harjoituksen sekä muun kuormituksen, myös iän, vaikutus näihin, perusteena toimintakyvyn arvioinneille ja yksilöllisen harjoitusohjelman laatimiselle
- kliinisen biomekaniikan, liikuntafysiologian, motorisen kontrollin ja terapeuttisen harjoittelun perusteet ja soveltaminen
- psykososiaalisten tekijöiden vaikutus kuntoutusmotivaatioon
- työ- ja kotiympäristön yhteys toimintakykyyn
- diagnostisten erityistutkimusten (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG jne.) käyttö
- lääkärin kliinistä toimintakyvyn arviointia täydentävien menetelmien käyttö ja tulosten tulkinta
- fysiatriaan liittyvä vammaisteknologia

b)

-TULES-poliklinikan toiminta

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu erityisesti TULE-sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakykyongelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumojen ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen spesifisiin ja eräiden erityisryhmiin (esim. urheilijat, muusikot, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuvilta osin.

c)

- Kuntoutus

Lisäksi fysiatrian alaan kuuluu vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, moniammatillisten kuntoutusryhmien ohjaaminen, oikein ajoitettu kuntoutuksen käynnistäminen, kuntoutusprosessin koordinointi ja toimiminen erikoissairaalan kuntoutusosaston tai kuntoutuslaitoksen kuntoutustiimin johtajana ja vammautuneen pitkäaikaissuuranta (life-time care). Tällaisia kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia ja vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisesti selviämisen ongelmat.

d)

- Muuta

Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalalan osalta, fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia halutessa myös eurooppalainen (European Board of Physical Medicine and Rehabilitation) diplomi.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Osallistumista ulkomaisiin kongresseihin pidetään suositeltavana. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelman alussa jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoiveita. Anotaan ja solmitaan yksilöllisiä koulutussopimuksia muiden koulutuspaikkojen kanssa ja nimetään kouluttajia ja henkilökohtaisia ohjaajia koulutuspaikkakohtaisesti. Ulkopuolisissa koulutussopimuksissa määritellään koulutuksen tavoitteet ja arviointimenetelmät.

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen seuraamis-/kirjaamismenetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Braddom R.L. (Ed.): Physical medicine & rehabilitation (Saunders; European Board Physical Rehabilitation Medicine tenttivaatimuksena)
 2. Ruskin A.P. (Ed.): Current therapy in physiatry: physical medicine and rehabilitation (Saunders)
 3. Adams M., Bogduk N., Burton K. & Dolan P. (Eds.): The biomechanics of back pain (Churchill Livingstone Elsevier)
- Voidaan myös suositella:
4. Goodgold J. (Ed.): Rehabilitation medicine (Mosby)
 5. DeLisa J.A. & Gans B.M. (Eds.): Rehabilitation medicine. Principles and practice (Lippincott)
 6. Leek J.C., Gershwin M.E. & Fowler W.J. (Eds): Principles of physical medicine

and
rehabilitation in the musculoskeletal diseases (Grune & Stratton)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation
2. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation
3. Clinical Rehabilitation
4. Physical Therapy
5. Journal of Rehabilitation Medicine
6. Spine (fysiatriaan liittyvin osin)
7. Pain (fysiatriaan liittyvin osin)
8. Clinical Journal of Pain (fysiatriaan liittyvin osin)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvien osin

2001-3

FYSIATRIAN KOULUTUSOHJELMA 2001-2003

Vastuhenkilö: Dos. Mats Grönblad

KLL/Fysiatrian yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS

Puh. 471 72500, mats.gronblad@hus.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Fysiatrian koulutusohjelman pituus on 5 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukautta terveyskeskuspalvelua, lisäksi suositellaan 6 kuukauden palvelua määrättyillä muilla erikoisaloilla (ks. alla). Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta.

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Erikoistumiskoulutus (4 v 6 kk)

Koulutuksesta 6 kuukautta suositellaan suoritettavaksi jollain seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit, joilla lyhyin hyväksyttävä palvelujakso yhdellä alalla on 2 kuukautta. Palvelua tulee olla vähintään kahdelta eri alalta. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta

yliopistosairaalapalvelua vähintään 2 vuotta. Muuta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua (2 – 2 v 6 kk) voidaan hyväksyä palvelusta muissa koulutuspaikoissa joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Yleiset sisällölliset tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita: alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta ja sovellustaidot keskeisissä taudeissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi.

Hallittavat osa-alueet

a) neuromuskulaarisen ja muskuloskeletaalisen järjestelmän, hengityksen ja verenkiertoelimistön anatomia ja toiminta sekä harjoituksen sekä muun kuormituksen, myös iän, vaikutus näihin, perusteena toimintakyvyn arvioinneille ja yksilöllisen harjoitusohjelman laatimiselle
kliinisen biomekaniikan, liikuntafysiologian, motorisen kontrollin ja terapeuttisen harjoittelun perusteet ja soveltaminen
psykososiaalisten tekijöiden vaikutus kuntoutusmotivaatioon
työ- ja kotiympäristön yhteys toimintakykyyn
diagnostisten erityistutkimusten (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG jne.) käyttö
lääkärin kliinistä toimintakyvyn arviointia täydentävien menetelmien käyttö ja tulosten tulkinta
fysiatriaan liittyvä vammaisteknologia

b) TULES-poliklinikan toiminta

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu erityisesti TULE-sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakykyongelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumojen ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen spesifisiin ja eräiden erityisryhmiin (esim. urheilijat, muusikot, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuvilta osin.

c) Kuntoutus

Lisäksi fysiatrian alaan kuuluu vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, moniammatillisten kuntoutustyöryhmien ohjaaminen, oikein ajoitettu kuntoutuksen käynnistäminen, kuntoutusprosessin koordinointi ja toimiminen erikoissairaalan kuntoutusosaston tai kuntoutuslaitoksen kuntoutustiimin johtajana ja vammautuneen pitkäaikaissairaan (life-time care). Tällaisia kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia ja vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisesti selviämisen ongelmat.

d) muuta

Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalnan osalta, fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia halutessa myös eurooppalainen (European Board of Physical Medicine and Rehabilitation) diplomi.

HYKS:n kouluttajat:

dos. Mats Grönblad, LT Eeva Kääpä

Koulutussairaalat: ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Teoreettista koulutusta tulee olla vähintään 80 tuntia. Osallistumista ulkomaisiin kongresseihin pidetään suositeltavana. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelman alussa jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoiveita. Anotaan ja solmitaan yksilöllisiä koulutussopimuksia muiden koulutuspaikkojen kanssa ja nimetään kouluttajia ja henkilökohtaisia ohjaajia koulutuspaikkakohtaisesti. Ulkopuolisissa koulutussopimuksissa määritellään koulutuksen tavoitteet ja arvointimenetelmät.

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen seuraamis-/kirjaamisen menetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Cailliet R.: "Kipu-sarjan" kirjat (10 kpl) (Davis)
2. Braddom R.L. (Ed.): Physical medicine & rehabilitation (Saunders)
tai
Goodgold J. (Ed.): Rehabilitation medicine (Mosby)
tai
DeLisa J.A. & Gans B.M. (Eds.): Rehabilitation medicine. Principles and practice (Lippincott)
3. Ruskin A.P. (Ed.): Current therapy in psychiatry: physical medicine and rehabilitation (Saunders)
4. Leek J.C., Gershwin M.E. & Fowler W.J. (Eds): Principles of physical medicine and

rehabilitation in the musculoskeletal diseases (Grune & Stratton)

5. Downey J.A., Myers S.J., Gonzalez E.G. & Lieberman J.S. (Eds.): The physiological basis of rehabilitation medicine (Butterworth-Heinemann)

Lehdet tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation

2. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation

3. Clinical Rehabilitation

4. Physical Therapy

5. Journal of Rehabilitation Medicine (entinen Scandinavian Journal of Rehabilitation Medicine)

6. Spine (fysiatriaan liittyvin osin)

7. Pain (fysiatriaan liittyvin osin)

8. Clinical Journal of Pain (fysiatriaan liittyvin osin)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin